20ՐԴ ՏԱՐԻ — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 8 ՄԱՅԻՍ 1895 — ԹԻՒ 1163

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՇԱՀՆԱԶԱՐ

ԹՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
ՎԻԼԻՕ. ՂԱԼԱԹԻԱ, ԷՍԿԻ ՓԱՆՔ ՕՍՄԱՆԻ
Ամսագրութեան ուղղուած նամակ՝ կամ՝ յայտ զրութիւն
ետ չի դարձուիր

Bureaux du Journal HAÏRÉNIK
GALATA, ancien local de la BANQUE IMP. OTT.
CONSTANTINOPLE

10 ՓԱՐԱՅ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ՝ համար	300	Թիւ	75 ղրշ. Մէճիտ
» »	150	»	40 » »
Գաւառներու	300	»	100 » »
»	150	»	50 » »
»	75	»	25 » »
Ստար՝ Երկիր	300	»	25 ֆրանք
Ռուսիա՝	300	»	10 րուպլի

Թղթատարի ծախքը՝ Թմբագրութեան վրայ
(Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ՝ընդունուի, 125 ղրշ. փոստային փուլը 100 ղրուշի տեղ)

غلطه ده اسکی بانق عمارتیده
حیریه نیك عزه سی یازی اداره سنه

10 ՓԱՐԱՅ

ՎԵՑԱՄԵԱՅ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Արմաշի Դպրեվանքին վերատեսուչը Տ. Օրմանեան եպիսկոպոս Պոլիս եկաւ, այդ հաստատութեան վեց տարուան տեղեկագիրը Ս. Պատրիարքին եւ Ժողովականութեան ներկայացնելու համար։ Անշուշտ չենք կրնար դիտակցօրէն խօսիլ տեղեկագրի մը վրայ որ հրապարակ չէ ելած, ուստի նախ եւ առաջ ամէնքս ալ պէտք է փափաքինք անոր հրատարակութիւնը։ Դպրեվանքը ազգին համար է, եւ իր դոյութիւնը ազգային ծախքով կը պահպանուի, ուրեմն ազգն ալ իրաւունք ունի ընդարձակ տեղեկութիւններ առնելու եւ անոնց վրայ խորհրդածելու։

Սակայն, իբր նախապատրաստութիւն կրնանք հիմակուց մտածել քանի մը խնդիրներու վրայ, որոնց մասին արդէն շատ անգամ խօսելու առիթ ունեցած ենք։

Ամենէն առաջ դրամական խընդիրը կը ներկայանայ հանրային ուշադրութեան։ Իրաւ է որ մինչեւ հիմա ասոնց, ճիշդ հաշիւ մը չէ ներկայացուած ազգին, բայց հաւանական ենթադրութեամբ 6-7000 ոսկիի ծախս եղած ըլլալու է, քանի մը վարդապետներ պատրաստելու յոյսով։ Մեզի պէս ժողովուրդ մը որ քանի մը ոսկիին կարօտը կը քաշէ, ուստի եւ «փորձի» համար դրամ շռայլելու վիճակի մէջ չէ, բնականաբար պէտք է մտածէ թէ Դպրեվանքը անտեսական տեսակէտով ամենէն յարմար միջո՞ցն է եկեղեցականներ ունենալու համար։ Չենք կարծեր որ շատ խելացի կերպով ծախսած պիտի ըլլանք ազգին դրամը եթէ ամէն մէկ վարդապետ մեզի 1000 ոսկիէն աւելի նստի. ան ալ պայմանաւ որ ձեռնադրուածները ամենքն ալ թէ՛ մարմնով, թէ՛ մըտքով, թէ՛ հոգւով ընդունակ ըլլան եղեկեցիին շնորհքով սպասաւորներ ըլլալու։ Հիմա երբ եկեղեցականի մը ձեռքէն օճիքնիս կը թոթուենք դէթ միխթարութիւն մը ունինք թէ անիկա ինքնիրենը եղած է ինչ որ եղած է, գոնէ ազգը իր դրամովը ինքն իր գլխուն փորձանք մը չէ չինած. մաղթենք որ ապագային ղրկուած չի մնանք այս խեղճուկ մխիթարանքէն իսկ։

Եթէ ազգը եկեղեցականներու պէտք ունի, անկէ աւելի կարօտ է վարժապետներու։ Այդ 6-7 հազար ոսկին կրնար յատկանալ ուսուցիչներ պատրաստելու եւ րոպական վարժարաններու եւ համալսարաններու մէջ։ Այդքան գումարով 15-20 շնորհքով մանկավարժ կրնայինք ունենալ, եւ անոնց մէկ մաս արդէն գործի ձեռնարկած կ՝ըլլար, ու մեր կրթական դրութիւնը հիմնովին բարեփոխելու ճամբան մէջ քիչ շատ յառաջացած կ՝ըլլայինք։ Ու այդ մանկավարժութեան մեծ ասպարէզին մէջէն ալ հաւանօրէն եկեղեցականներ առաջ կուգային, ինչպէս վարձով տեսանք Ս. Էջմիածնի շրջանը։ Ու ատոնցմէ զատ, ուսուցիչները պատրաստելու համար եթէ այդքան գումար մը յատկացուէր տարեկոյս չի կայ թէ անհատներն ալ մեծ ծախս պիտի նպաստէին այդ դրօշակը աւելի ընդարձակելու. թաղային դպրոցներն ալ, գաւառական վարժարաններն ալ իրենց նպաստները պիտի տային։ Նանսիի համար ժողովրդին ցոյց տուած եռանդը կրկնայ ապացոյց մը համարուիլ թէ նման օրինակ ձեռնարկ մը, աւելի ընդարձակ սահմանի մէջ կրնար, եւ դեռ կրնայ, ամենամեծ ընդունելութիւն գտնել ազգէն, ու փոխանակ 15-20 ուսուցչի ատոր կրկնապատիկը կրնայինք ունենալ։

Իսկ եթէ անպատճառ «աստուածաբան», ուսեալ, եկեղեցական պատրաստել կ՝ուզէինք դարձեալ կրնայինք այդքան գումարով 15-20 «աստուածաբան» վարդապետներ ուղղակի եւրոպական համալսարաններու մէջ կրթուած, ինչպէս որ Ս. Էջմիածնին ըրաւ։ Լաւ ուսում ստացած երիտասարդները որոնք եկեղեցական ըլլալու կոչումը կը ղգային ղրկուեցան Եւրոպա և հոն ստացան կղերական ուսումները։ Իրաւ է որ մենք անոնցմէ չատնչին մեծ ծառայութիւն մը չենք սպասեր մեր եկեղեցիին համար, և կը վախնանք իսկ որ իրենց «աստուածաբանական ուսումովը» մեծ խրատատու մը պիտի բանան ժողովրդին ու կազմակերպուած եկեղեցիին միջեւ, բայց այս ալ տարբեր խնդիր է։ Եթէ «ուսեալ» եկեղեցականներուն պէտքը շատ զգայուն, մտածելու է թէ դպրեվանքը ամենէն յարմար միջո՞ցն է մեր փափաքած եկեղեցականները պատրաստելու համար։

Վեց տարուան տեղեկագիրը առիթ մը պիտի ըլլայ այս խնդիրները յուզելու։ Արդէն չորս տարուան մէջ քանի քանի անգամ յուզեցինք դպրեվանքի վերաբերեալ հարցերը, հիմա յոյս ունինք թէ Տ. Մատթէոս Պատրիարքին օրովը այս տեսակ խնդիր մը գործնական լուծումի մը կրնայ ստանալ ա՛յս կամ ա՛յն կերպով։ Ս. Պատրիարքը թէ՛ իբր վարդապետ, թէ՛ իբր եպիսկոպոս և թէ՛ հիմա իբր պատրիարք միշտ նախանձախնդիր եղած է ուղղամիտ ու բարոյականի տէր եկեղեցականութիւն մը պատրաստելու, հիմա իր բարձր պաշտօնին վրայէն կարողութիւն ունի խնդիրը իր ամէն տեսակէտներովը քննելու եւ ազգին ճամբայ մը ցոյց տալու։ Դպրեվանքը կարող եղա՞ծ է այսքան ծախքով պատրաստել ազգին պահանջած ողղութեանը մէջ առողջ մտքով եւ թէ՛ առողջ մարմնով քանի մը եկեղեցականներ։ Ս. Հայրցումը մը որուն ճիշդ պատասխանը շատ դիւրութեամբ պիտի չի տրուի։

Ա. Ա.

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ Ս. ԳՐՔԻՆ ՄԷՋ

Բ.

Նոր Կտակարանին մէջն ալ դեռ ամուսնութիւնը խորհուրդ մը չէ, ա՛յլ ալ հաւատքի հիմնական կէտերէն մէկը։ Աւետարաններուն մէջ հոս ու հոն կը հանդիպինք ամուսնութեան մասին մէկ քանի ակնարկութիւններու (1)։—«Ով որ իր կինը կ՝արձակէ առանց պոռնկութեան պատճառի, ինքը պատճառ կ՝ըլլայ անոր չնութիւն ընելուն, եւ ով որ արձակուածը առնէ՝ չնութիւն կը գործէ։» —Ահա՛ Յիսուսի խօսքերը որոնց վրայ կռթնելով Նկեղեցին ամուսնութիւնը անլուծելի կը հռչակէ, եւ բացառութիւն կ՝ընէ միայն այս պարագային մէջ, այն է երբ կինը այլասերած եղած է։ Բայց ինչ կը հասկնայ Յիսուս ըսելով։—«Ով որ կինիկ մարդու մը կը նայի անոր ցանկանալու համար ա՛լ անիկա իր սրտին մէջ չնութիւն ըրաւ անոր հետ(2)։» (Ամենայն որ հայի ի կին մարդ առ ի ցանկանալոյ նմա, անդէն չնացաւ ընդ նմա ի իւրում սրտի իւրում)։ Ինչպէս բացայայտ կը տեսնուի միմիայն մարմնական գործողութիւն մը վրայ չէ խնդիրը եւ երբ մարդ մը կամ կին մը փափաք յայտնէ իր ամուսինը ձգելու եւ ուրիշ մէկու մը հետ ամուսնանալու, արդէն այդ փափաքովը իսկ չնացած կը համարուի եւ հետեւաբար կարելի պիտի ըլլայ ամուսնութիւնը լուծել։

Յիսուսի այդ երկու խօսքերը քովէ քով բերելով սա հետեւութիւնը կրնանք հանել թէ՝ երբ երիկ կնկան մէջ ա՛լ համակրանք չի կայ եւ երկուքէն մէկը ուրիշի մը հետ միանալ կը ցանկայ, ամուսնութիւնը կրնայ լուծուիլ։

Հայ Եկեղեցին մարմնաւոր չնութեան պարագային մէջ պսակը կը լուծէ, եւ միւս կարեւորութիւն չի տար։ Իսկ Հռոմի եկեղեցին կարեւորութիւն չի տար ոչ մարմնով ոչ ալ փափագով կատարուած չնութեան, այսինքն ո՛չ առաջինին եւ ո՛չ վերջինին պատճառաւ պսակը չի լուծեր։ Եւ ասիկա աւելի տրամաբան է։ Եթէ մարմնով եղած չնութիւնը պսակի լուծման պատճառ համարէր, պէտք պիտի ըլլար որ արտով եղած չնութիւնն ալ ամուսնալուծութեան պատճառ նկատէր, քանի որ Յիսուս երկու տեսակն ալ չնութիւն կ՝անուանէ, հետեւաբար երկուքն ալ հաւասար մեղքեր են, րստ Աւետարանին։

Ինչպէս կը տեսնուի, Յիսուսի այս խօսքերը չեն կրնար իրրեւ որոշ եւ յստակ կանոն մը ծառայել ամուսնական խնդիրներու մասին ոչ ընդդէմ եւ ոչ ի նպաստ պսակի լուծման։

Օր մը փարիսեցիները Յիսուսի ըսին(2)։

—Արժա՞ն է որ մարդ մը իր կինիկը արձակէ ամէն պատճառի համար։

Յիսուս պատասխանեց։

—Չէ՞ք կարդացեր թէ Ան որ սկիզբէն ստեղծեց, արու եւ էգ ստեղծեց զանոնք եւ ըսաւ։—«Ասոր համար մարդ իր հայրն ու մայրը պիտի ձգէ եւ իր կնկանը պիտի յարի ու երկուքը մէկ մարմին պիտի ըլլան»։ Ուստի ա՛լ երկուք չեն, հապա մէկ մարմին, ուրեմն ան որ Աստուած միաւորեց մարդ թող չգատէ։ (այս է այն համբաւաւոր «Զոր Աստուած զուգեաց մարդ մի մեկնեսցէ»ն)։

—Հապա Մովսէս ինչո՞ւ պատուիրեց արձակման թուղթ տալ եւ արձակել, ըսին փարիսեցիները։

—Մովսէս, պատասխանեց Յիսուս, ձեր սրտերուն կարծրութեանը համար ձեզի հրաման տուաւ կնիկներնիդ արձակելու, բայց սկիզբէն անանկ չեղաւ։

Այս պատասխանը այնչափ խիստ եւ բեւեռաւ որ աշակերտները բսին։

—Թէ՛ եւ այսպէս բաներ կան, չամուսնանալը աւելի խելով է։

Արդ, Յիսուսի այս խօսակցութենէն յայտնի կ՝երեւայ որ Մովսէս կին արձակելու պատուէրը տուած է՝ հրեաներուն սրտի կարծրութեանը համար(1); կամ անոնք ընդունէ որովհետեւ ստիպուեր է ժողովրդին բնաւորութեանը համեմատ պատուէր մը տալ եւ Յիսուս Մովսէսին այս ընթացքը չդատապարտեր։ Յիսուսի համար մեծ կարեւորութիւն չունէին այդ տեսակ խնդիրները, չոկ հոգեկան եւ հայեցողական կրօնք մը կը քարոզէր ինք եւ երբեմն երկնքի Արքայութեան դուռը չի փակած այդ կարգի մոլորեալ մեղաւորներուն առջեւ։(1)

Տեսնե՛նք այն ներողամտութեան ոգին զոր ցոյց տուաւ Յիսուս այլասերած կնոջ նկատմամբ(2)։

Դպիրներն ու փարիսեցիները այլասերած կին մը բերին անոր ու մէջտեղը կայնեցնելով բսին։

—Վարդապետ, այս կնիկը չնութեան մեղքը գործած տեղն բռնուեցաւ եւ օրէնքին մէջ Մովսէս մեզի պատուիրեց սանկերը քարկոծել, հիմա դուն ինչ կ՝ըսես։

Յիսուս ձեռքի վար ծռելով մատովը գետնին վրայ բան մը գրել սկսաւ, սակայն փարիսեցիները կը տոկային որ անպատճառ պատասխան տայ. այն ատեն Յիսուս վեր առաւ իր աստուածային գլուխը եւ անոնց դառնալով բսաւ։

—Ձեզմէ անմեղ եղողը թո՛ղ ամենէն առաջ քար մը նետէ անոր։

Եւ նորէն գլուխը խորհարհեցնելով սկսաւ գրել։

Ամենքն ալ «իրենց խղճմտանքէն յանդիմանուելով», կ՝ըսէ Ս. Գիրքը, մէկիկ մէկիկ դուրս ելան։ Յիսուս մինակ մնաց կնոջը հետ որ մէջտեղը կայնած էր։ Կրկին գլուխը վեր առաւ եւ՝

—Ո՞ւր են, ըսաւ, անոնք որ քու վրայովդ ամբաստանութիւն կ՝ընէին, մէկը քեզ չդատապարտե՞ց։

—Ոչ մէկը, Տէր։

—Ես ալ չեմ դատապարտեր քեզ, գնա՛ ու ասկէ ետքը մեղք մի գործեր։

Պօղոս Առաքեալ որ այլասերածներուն եւ պոռնիկներուն առջեւ Աւետարանի դռները կը փակէ(3), անշուշտ չէր գիտեր Յիսուսի տուած այս օրինակը։ Արդէն Բրիտանիոէութեան ամէն բանի առթիւ Պօղոս Առաքեալ Յիսուսէն միշտ աւելի հեռուն գացեր է. ծառան տէրոջմէն աւելի խիստ եղած է։ Մինչէ բանաւոր չէ՞ ծառային աւելի տէրոջը խօսքին ուշ դնել։

Ահա՛ ամուսնութեան մասին ինչ որ կրնանք գտնել Աւետարաններու մէջը։ Բերուած օրինակները ցոյց կուտան մասնաւորաբար որ խնդիրը այլասերածութեան չուրջը կը դառնայ եւ ոչ թէ բուն իսկ ամուսնութեան վրայ։ Ինչպէս կ՝երեւայ աւելի անուղղակի ակնարկութիւններ են, պատահական խօսակցութիւններու մէջ փոխանակուած կարծիքներ, աւելի բացորոշ ըսնինք, Յիսուս երբեք ամուսնութիւնը կրօնական խնդիր ընելով չէ մտածած յատուկ վարդապետութիւն մը, դաւանութիւն մը սահմանել այդ մասին, հետեւաբար չկրնար ըսուիլ թէ Աւետարանը ամուսնութեան վերաբերեալ կանոն մը կը պարունակէ։ Եթէ փարիսեցիները զանազան հարցումներ բրած չըլլային, երբեք Յիսուս չպիտի մտածէր ամուսնութեան կամ այլասերածութեան մասին այսպէս պատահական խօսքեր ըսելու։

(1) Ոմանք կ՝ըսէ Թէ հրեաները այնչափ յանդուգն ազգ մըն էին որ եթէ Մովսէս կին արձակելու այդ ազատութիւնը տուած չըլլար կարող էին սպաննել այն կիները որոնց հետ չէին ուզեր ապրիլ (Տե՛ս Ոսկեբ. Մեկն. Մատթէի ճառ ԺԷ)

(2) Յովհ. գլ. Ը. 1-11։

(3) Ա. Կորն. Ձ. 9։ Գաղ. Ե. 19-21։ Եփես. Ե. 5։ Երր. ԺԳ. 4։

Դիտելի է որ Ս. Յովսէփ քիչ մը նաց պիտի արձակեր Ս. Մարիամը եթէ հրեշտակը ժամանակին չի գար չի բացատրեր իրեն յղութեան հրաշքը (1)։

Մտիկ ընենք քիչ մըն ալ Պօղոս Առաքեալը։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԹԻՒԹԵԱՆ ՀԱՐԿԸ ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Քահանայ մը, Տէր Նչան Բարսեղեան, կը գրէ մեզ Պալըքհէսէրէն.

«Ձեր խնդրեմ հրատարակել ներփակեալ տեղեկութիւնները։»

—Ի՞նչ են այս տեղեկութիւնները։

Մահտեսի Մանուկ Աթմանասօֆ անուն անձ մը իր ստորագրութեան տակ կը պատմէ մեզ հետեւեալը.

«Պալըքհեսէրցի Հայ երիտասարդ մը, օգտուելով քանի մը անձերու միջնորդութենէն, կը յաջողի նշանուիլ Պանտըրմացի աղջկան մը հետ, շատ աղուոր, բայց աղքատ արհեստաւորի մը զաւակ։ Պատկը կը կատարուի, եւ հարսը կը ասրուի իր կեսրոջը տունը։ Ինձ ալ չէր գիտեր գացած տունը ի՞նչ էր։ Դիշեր մը կը տեսնէ որ իրեն բոլորովին անծանօթ մարդիկներ բնակարանը կը մտնեն կ՝ելլեն։ Սարսափահար կը խօսի իր երկանը։ Էրիկը կը բարկանայ եւ կը հրամայէ որ ձայնը քաշէ եւ համակերպի։ Օրին մէկն ալ, գիւղ կ՝անցնի կ՝երթայ Թողնելով հարսը իր... կեսրոջը իշխանութեանը տակ։ Տունը չաճախողներուն թիւը կը սկսի աւելնալ եւ կեսուրը կը ջանայ իր ճամբուն հետեւցնել իր հարսնուկը։

Ինձ կինը կը Թողու էրկանը բնակարանը եւ կը փախչի հօրը քով որ այդ միջոցին Պալըքհեսէր եկած էր։»

Ահա այս է նոր հարսին վիճակուած ամուսնական ըսուած կեանքը։

Քահանան իր մեզ ուղղած նամակին մէջ կ՝ըսէ.

«Միջնակեալ խնդիրին առթիւ, հարկաւ դուք ալ կը մեղադրէք մեզ. բայց երանի՛ Թէ լուէին մեր յայտարարութիւններն ալ միջոցաւ մը որ կը պակսի մեզ։ Այսչափ։»

Ահա տխուր երկտող մը որ ցոյց կուտայ Թէ սրբան սրտին խորէն քահանան ցաւ կը զգայ որ կարող չէ դարմանի մը գտնել խեղճ աղջկան այս դժբաղդութեան։

Բոյն եկեղեցին նախատեսած է այս պարագան եւ կանոն դրած է սակայն.

«Կինը կրնայ ամուսնալուծութիւն պահանջել իր երկանը դեմ եթէ այրը ոգի որ կինը ինքզինքը ուրիշին տայ։

Արդ, Հայերը եթէ գիտնային բարոյականին ինչ ըլլալը, զոր բերաննին առած չարունակ կը ծամծըմեն, պէտք էր որ ընդունած ըլլային ամուսնալուծութիւնը այս պարագային մէջ։

Երբ այսպիսի դժոխքի մը մէջ ինկած խեղճ կին մը Հայ եկեղեցին կարող չէ դուրս հանել, ուրեմն այս

անկարողութեամբը յարգած, պատուած, փառաբանո՞ծ կ'ըլլայ բարոյականը։ Միթէ Ցոյն եկեղեցին է որ այսպիսի ձախորդ պահ մը լուծելով, աղկան պատիւը, կեանքը, երջանկութիւնը վտանգէն փրկելով, նորէն ամուսնանալու արտօնութիւն տալով անբարոյական գործ մը ըրած կ'ըլլայ։ Օ՛հ, տարակոյս չի կայ, այս պարագային մէջ Ցոյն եկեղեցին բարոյական է, մարդկային է։ Այսպիսի պարագայի մը մէջ, կին մը որ ճշմարիտ կին մնալ կ'ուզէ, նախամեծար պիտի համարէր Ցոյն եկեղեցին պատկանիլ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Նոր պարտութիւն մըն ալ կրեց Գերմանիոյ կառավարութիւնը Բայխըսթակին առջեւ. զսպողական օրէնքները մերժելէ յետոյ Բայխսթակը մերժեց նաեւ Ծխախոտի տուրքին վերաբերեալ առաջարկները զոր կառավարութիւնը ներկայացուց, յայտարարելով թէ անոնց ընդունելութիւնը անհրաժեշտ է ելմտական բարենորոգումները ներմուծելու համար։

Գերմանական կառավարութիւնը ծխախոտէն այլ եւ այլ ձեւերու ներքեւ տարին 55 միլիոն մարք տուրք կը գանձէ (մօտաւորապէս 3 միլիոն 440հազար ոսկի) իսկ առաջարկուած դրութեամբը այդ հասոյթը պիտի բարձրանար 85 միլիոն մարքի (5 միլիոն 300 հազար ոսկի)։ Այս յաւելումէն պիտի օգտուէր կառավարութիւնը թէ՛ զինուորական նոր օրէնքին պատճառած ծախքերուն մէկ մասը հոգալու, որոնց համար հասոյթ մը չէ յատկացուած, թէ՛ գերմանի պետութենէն կայսրութեան հետ ունեցած դրամական յարաբերութեանց դրութիւնը փոխելու։

Բայց դժբաղդաբար կառավարութեան համար Գերմանիոյ երեսփոխանները միշտ հակառակ են տուրքերու յաւելումին, մանաւանդ երբ խնդիրը ծխախոտի եւ գարեջուրի վրայ է. ասոնց սպառումը Գերմանիոյ մէջ ուրիշ ամէն տեղէ աւելի տարածուած-կառավարութիւնը-ժողովականներուն այս տրամադրութիւնը արդէն բաւական հասկցած էր, ուստի երբ իր օրինագիծը մերժուեցաւ ինքն ալ չի զարմացաւ, միայն ցաւեցաւ։ Ի զուր ելմտական նախարարը կը յայտարարէր թէ ուղիղ մտածութեան հակառակ է ելմտական վերանորոգում ուզել, ու կառավարութեան պէտք եղած միջոցները չի տալ անոնց իրականացմանը համար։ Բայց տրամաբանութիւնը անզօր կը մնար երեսփոխանները իրենց ընտրողները գժգոհացնելու վախին առջեւ։

Անգամ մը եւս կ'ընդլայնի այն խրամատը որ կառավարութիւնն ու ժողովին մեծամասնութիւնը իրարմէ կը բաժնէ, և կարելի է հարցնել թէ հնարաւոր պիտի ըլլա՞յ ժողովին ու կառավարութեան դեռ երկար ատեն իրարու հետ կենակցիլ։ Աւելի այնպէս կ'երեւի որ կառավարութիւնը չի կրնար յուսալ թէ այս Բայխսթակին հետ կարող է համաձայնիլ, ուրիշ խնդիր է որ նախարարութիւնը գոհանայ պարզապէս ընթացիկ խնդիրներու գործակատարը ըլլալով։

* * *

Անգլիական մամուլին մէջ Թայմզ կը չանայ Նիկէրի խնդրին առթիւ ֆրանսացիները դրդռել. սակայն, ֆրանսական մամուլին մէջ արտաքին քաղաքականութեան հետամուտ ծանրախոհ մտքերը կը զգուշացնեն իրենց հայրենակիցները չհինալ Թայմզի լարած թակարդին մէջ։ Կը յիշեցնեն թէ Համիդի խնդրին առթիւ ալ Թայմզ չատ յուզում հանեց, և երբեմն երբեմն յախուռն պատերազմ հրատարակեց Ռուսիոյ դէմ. բայց և այնպէս, Անգլիա և Ռուսիա միջոց գտան կատարելապէս իրարու հետ համաձայնելու։ Ափրիկէի մէջ ալ Ֆրանսա և Անգլիա իրարու հետ չի գժտուելու եղանակը կրնան գտնել, անհետեւանք թողլով Թայմզի յարուցած աղմուկը։

* * *

Չինաստան դիւանագործութիւն ունի եւրոպական հրապարակին դիմելով փոխառութեամբ մը վճարել պատերազմական տուգանքը։ Բէքինէն հասած հեռագիրները կ'ըսեն թէ չինական կառավարութիւնը խորհուրդ պիտի հարցնէ այն երեք պետութեանց, որոնք վերաքննել տալին Շիմոնոսէքիի դաշնագիրը։

Հիմա Չինաստան արտաքին պարտք չունի, գէթ աննշան են այն գումարները զոր կը պարտի և պէտք է ըսել թէ միշտ ուղղամտութեամբ վարուած է իր փոխատուներուն հետ։ Բայց մյուս կողմէն կայսերական գանձին հասոյթները կայսրութեան բնակիչներուն թուին համեմատութեամբ չեն, ամենէն լաւ հասոյթները, որոնք տրամադրելի են, մաքսայիններն են, 5 միլիոն ոսկի արտադրելով. միայն ասոնք Բէքին կը ղրկուին։ Դաւառներուն մէջ գանձուած տուրքերը հազիւ կը բաւեն տեղական պէտքերուն համար և ասոնցմէ բան մը մինչև Բէքին չի հասներ։

Պատերազմական տուգանքին մէկ մասը պիտի կրնայ ուրեմն վճարուիլ վոլոտառութեամբ մը, մաքսային հասոյթներով երաշխաւորուած. բայց մնացածին համար ի՞նչ պիտի ընէ Չինաստան։ Տուրքերէն որչափ կարելի է չատ արդիւնք ձեռք բերելու պիտի աշխատին, բայց և այնպէս այդ արդիւնքը չա՛տ անբաւական պիտի ըլլայ։ Ամենախիստ խնայողութեամբ և առևտրական աւելի ազատական քաղաքականութեամբ մը թերեւս յաջողին այս դրամական տագնապալից վիճակէն ազատիլ։ Ուրեմն Չինաստան իր հիմնական վարչային դրութիւնը բոլորովին փոխելու է, որով կարենայ ապագային յոյս մը ունենալ։

Երէկուան եկած թերթերը կը բերեն կարեւոր լուր մը, զոր կը հաղորդէ Ֆրանքֆորդի Կազեթը, ու եթէ ստուգուի, խնդիրը նորէն կըրնայ ծանր վիճակ մը առնել։ Ահասեւիկ այդ լուրը. Չինեւճաբոնական բանակցութեանց միջամտող պետութիւնները ուղեր են որ ձաբոն որոշէ ժամանակ մը գրաւած չինական հողերէն դուրս ելլելու, Գոռէն ալ մէջը ըլլալով. ձաբոն մերժողական պատասխան տուեր է։

Ձաբոն կը յայտարարէ եղեր թէ իրաւունք ունի Լիաու-Թունկ թերակղզիէն և Բորթ-Արթիւրէն դուրս չելլել, մինչեւ որ պատերազմական տուգանքին առաջին կէսը վճարուի. իսկ Վէյ-Հայ-Վէյէն այն ատեն դուրս պիտի ելլէ, երբ յիշեալ տուգանքը ամբողջապէս վճարուած ըլլայ։ Գալով Գոռէի, մինչեւ որ կայսրութիւնը չպարզուի և այդ երկրին անկախութիւնը երաշխաւորութեան ներքեւ չառնուի, ձաբոնի զօրքերը պիտի չքաշուին անկէ։

Արտաքին լուրեր

ԱԻՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Պապական նունտիական Հունգարիոյ ներքին գործերուն մէջ խառնուելուն հետեւանքը եղաւ Աւստրիոյ արտաքին գործերու նախարար կոմս Քալնոքիի հրաժարականը։ Շաբաթ առտու հաղորդեցինք թէ նախարարին հրաժարականը վերջնական ըլլալուն լուրը կը հաստատուի. նոյն օրը հասած հեռագիրներ ծանուցին թէ արդարեւ կայսրը ընդուներ է այդ հրաժարականը եւ արտաքին գործերու նոր նախարար պիտի անուանէ կոմս Ակենոր Կոլուքովսքի, Պուքրէշի աւստրահունգարական նախկին դեսպանը։ Արտաքին գործերու նոր նախարարը 46 տարու է. ծնած է 1849ին։

ՌՈՒՍԻԱ

Բագուէն հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ Ռոչիլտի բէթրոլի գործարանին մէջ հրդեհ ծագեր է. կորուստը ահագին է։ Բէզրոլի աւազանները բռնկած կ'այրին։

* * *

Խազանէն կը հաղորդեն թէ Վոլկա գետը յորդեր է, ջուրերը ողողեր են երկաթուղիի կայարանը. Խազանի մօտ ճամբաները աւրուեր են։

* * *

Ռուսական կառավարութիւնը ալքոլ պատրաստելու եւ մինչեւ իսկ վաճառելու մենաշնորհը իրեն վերապահելու փորձ մը ըրած էր Ռուսիոյ տրեւելեան չորս կուսակալութեանց մէջ։

Կ'երեւի թէ արդիւնքը չատ գոհացուցիչ եղած է վասն զի այդ գրութիւնը աւելի ընդարձակ սահմանի մէջ հետզհետէ պիտի գործադրուի ուրիշ նահանգներ ալ։

Այս գործէն պետութիւնը մեծ չահ մը չունի, բայց օգտակար ծառայութիւն մը կը համարուի ռուս ժողովրդին համար որուն ալքոլամոլութիւնը չափաւորելու միջոց պիտի ըլլայ։ Արդարեւ անհատները որոնք ալքոլ կը չինեն ու կը վաճառեն չահ ունին քալալերել գիւղացիները որ խմեն. այս խեղճերը եթէ ըսական ալ չունան գինետուները անոնցմէ զգեստ եւայլն գրաւ առնելով ալքոլ կուտան։ Պետութիւնը այս միջոցները պիտի չի գործադրէ, եւ ասոնցմէ զատ ալքոլն ալ որչափ կարելի է լաւ տեսակէն պիտի պատրաստէ որով հասուցած վնասը պիտի չափաւորուի։

ՖՐԱՆՍԱ

Վերջին փետրուար ամսուն մէջ Պ. Արրի-Ալիս ֆրանսացի օրագրողը եւ սպայ Լը Շաթլիէ մենամարտեցան օրագրական խնդրի մը պատճառաւ։ Մենամարտին հետեւանքը մահաբեր եղաւ օրագրողին որ մնաւ։ Սպային դէմ դատ բացուեցաւ. դատարանը անպարտ արձակեց սպան վասն զի պատուոյ խնդրի համար մենամարտ մըն էր եւ սովորութիւնը ընդունած է այս կարգի կռիւները, ինչ որ ալ ըլլայ հետեւանքը։

* * *

Ուրիշ անպարտ արձակում մըն ալ։ Գոլվատոս նահանգին երդուեալ դատաւորները անպարտ արձակեցին Վիգոր Կոտար անունով 17 տարեկան պատանի մը որ ապրիլ ամսուն իր հայրը սպաննած էր։ Տղան հայրն ու մայրը կը կռուէին իրարու հետ. զաւակը մօրը կողմը բռնեց եւ դանակ մը առնելով մեռց հօրը փորը. մահը անմիջական եղաւ։

Դատական քննութիւնները հաստատեցին որ սպաննուողը չատ կը խմէր եւ կը ծեծէր իր կինը ու տղան. ասոնք չատ լաւ համբաւ կը վայելէին։

ՍՆԴԻԱ

Ազատական կուսակցութիւնը աթոռ մը եւս կորսնցուց Ուղղուրթի չրջանակին որ մայրաքաղաքին մասն է. այս պարտութեամբ նախարարական մեծամասնութիւնը 12ի կ'իջնէ։ Ազատականներուն ձեռքէն ելած աթոռը հանդուգնեալ արմատականի մըն էր։ Երեք թեկնածուներ իրարու հետ մրցեցան. մէկը պահպանողական եւ պանդոկի տէր, միւսը արմատական դատաւոր մը եւ երրորդը ազատական գործաւոր մը։ Պահպանողականը 571 ձայնի մեծամասնութեամբ յաղթանակեց։ Այս յաղթանակը մեծ ուրախութիւն պատճառած է պահպանողականներուն։

Արդէն հաղորդեցինք թէ հանդուգնեալ լորտ Սէլզորնի անդրանիկ զաւակը լորտ Ուղղուրը չուզեր թողուլ երեսփոխանական պաշտօնը եւ երթալ բազմիլ հօրմէն իրեն ժառանգութիւն մնացած լորտերու աթոռը, հետեւաբար զնաց ներկայ գրուեցաւ երեսփոխանական ժողովին առջեւ։ Պ. Լապուչեր առնինապետին հարցումի ուղղեց այս ներկայութեան օրինաւորութեան մասին. լորտ Ուղղուրը յայտարարեց թէ ինք արդարեւ «թագաւորութեանը, մէկ լորտն է, բայց «խորհրդարանի լորտ մը»։ Հետեւաբար ընդունելով իր ժառանգական պիտղոսը որ է լորտ Սէլզորն, կը մերժէ երթալ լորտերու ժողովը մինչեւ որ երեսփոխանները չի վճռեն թէ ինք իրաւունք չունի էտինպուրկի ընտրողները ներկայացնելու։ Այս խնդրի մասին տեղեկագիր մը պատրաստելու համար յանձնաժողով մը նշանակուեցաւ։

Անգլիոյ մէջ արդարեւ կան թագաւորութեան լորտը եւ խորհրդարանին լորտ ասոնք իրարմէ կը զանազանին. առջինները մաս մը լորտերու ժողովին չեն անդամակցիր ասոնք Իրլանտացի Սկովտիացի լորտերն են։ Իրենց հայրենակից լորտերէն եթէ ընտրուին այն տեղ իրաւունք կ'ունենան լորտերու ժողովին անդամակցելու։ Կարգ մըն լորտեր կան որոնք միայն «խորհրդարանի լորտ» են, ինչպէս անգլիական եկեղեցիին արքեպիսկոպոսներն ու եպիսկոպոսները որոնք թէեւ լորտերու ժողովին կ'անդամակցին բայց լորտութեան ռանձնաշնորհումները չեն վայելեր։ Նոր լորտ Սէլզորն կը յայտարարէ թէ ինք առաջին գասակարգի լորտերուն կրնպատկանիլ. խորհրդարանի լորտ ըլլալու համար պէտք է որ «հրաւէրի փակ նամակ» խնդրէ եւ ընդունի, քանի որ այդ խնդրանքը չէ ըրած կարող է երեսփոխան մնալ։ Իսկ իրեն կը պատասխանուի թէ այդ նամակը պարզ ձեւականութիւն մըն է որ իրական կարեւորութիւն չունի. ինք հիմա հօրը ժառանգորդն է թէ՛ իբր «թագաւորութեան» թէ՛ իբր «խորհրդարանին» լորտ։

Խնդիրը որոշել երեսփոխանական ժողովին վերջնական վճռին կը մնայ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՋՈՒԻՑԵՐԻԱ

Երբ Ֆրանսայի երեսփոխանական ժողովը Պ. Մելինի առաջնորդութեամբ մաքսապատերազմական դրութիւնը ընդունելով փոխանակութեան կուսակիցները չատ պնդեցին թէ հետեւանքը մնալ կար պիտի ըլլայ Ֆրանսայի ճարտարագործութեան եւ վաճառականութեան մեռիկ ընդ չեղաւ. թուանշանները տղհետէ կը հաստատեն այս գուշակութիւնը։ Թաւ նորէն ձայն կը բարձրացնէ թէ՝ երբ Զուիցերիոյ հետ առեւտրական յարաբերութիւնները վերսկսելու նարկներ պիտի ըլլան։ Երբեմն երթ իրարանցում մը կը տիրէ. վաճառականներ, ճարտարագործներ, երկրագործներ կը սկսին այս գործին վրայ տեսակցական ընկերակցութիւններ իսկ կը կազմուին վերահաստատելու համար ընդմիջուած առեւտրական յարաբերութիւնները, լսուալ կը տարածուի թէ կառավարութիւնն ալ կէս պաշտօնական կերպով բանակցութեանց սկսած է. ու ետքը ամէն բան կը մոռցուի։

Զուիցերիա առաջ Ֆրանսայէն 12½ միլիոն ոսկիի ապրանք կը գնէր տարին եւ անոր կը վաճառէր միայն 5 միլիոն

ԹԵՐԹՕՆ «ՀԱՅՐԵՆԻՔ»Ի (59)

Ժ. ԲՐԱՏԼԻ

ԳԻԱՊԱՐՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

ՄԱՍՆ Բ.

ՊՕՆԲԱՐԻ ԿՐԿԷՍԸ

Ի

Եւ այն ընդհանուր դժգոհութիւնը երթալով աստիճացաւ։ Կը սկսէին ամենքը մէկանց գործադուլ ընելու խօսքեր ընել։

Միայն Միքամօ չէր խօսեր։

Ծորուած հացի տանջմէկերորդ չերտն է որ կ'ուտէր եւ չէր կրնար իր ահռելի անօթութիւնը յագեցնել։

—Միքամօ՛... պառաց Մոլինա հրամայական եղանակով մը։

—Ի՞նչ է, ի՞նչ է, պատասխանեց հսկան՝ բերնի պատառը ոլոր մոլոր կուլ տալով։

—Միքամօ՛, ոտքի եղ ու գնա տնօրէնին դուռը զարկ։

—Աստուա՛ծ չընէ։ կ'ելլէ կը բարկանայ եւ գլխուս փորձանք մը կը բերէ։ Չեմ երթար։

—Միքամօ՛... կ'ուզեմ որ երթաս տնօրէնութիւնը արթնցնես... կը լսե՞ս... Այդ դիմադարձութիւնը ի՞նչ կը նշանակէ։ Որո՞ւն խօսքը պիտի ըլլայ։

Միքամօ չսելու կը զարնէր. կրակին առջեւ կծկուած՝ ուշի ուշով կը հսկէր հացի նոր չերտի մը խորովելուն։

Մոլինա, տեսնելով որ հրամայական եղանակը չի յաջողիր, դիմեց ուրիշ միջոցի մը, որ ամէն ատեն կը յաջողէր։

—Պաբտիկ Միս, պտրտիկ Միքաս, պտրտիկ Միքամօ՛ս, ըսաւ թոչունի ձայնով մը, եկո՛ւր մէյ մը երեսս պագ։

Այս անգամ ըմբիշին ձեռքէն հացը մոխիրին մէջ ինկաւ։ Միքամօ չուտ մը հացը առաւ եւ թեւերը բանելով՝ Մոլինայի քովլ վազեց։

Բայց երբ իր խոշոր սեւ մօրուքը Մոլինայի կարմիր չրթունքներուն մօտեցուց, Մոլինա ետ քաշուեցաւ եւ անոր աչքերուն մէջ նայելով ըսաւ.

—Դինա Պ. Պօնբարը արթնցուր եւ ետքը կը խոստանամ ամենայն սիրով համբուրել քեզ։

Միքամօ յաղթուեցաւ ու գնաց։

Ծանր ծանր վեր ելաւ թաւալուն տեղին դրան առջեւի սանդուղին երեք աստիճաններէն եւ բռունցքովը երեք անգամ զարկաւ դրան։

Ցետոյ յանցանք մը գործող դպրոցականի մը պէս, որ կը վախնայ թէ կը բռնուի, մէկ ոտտումով վար ցատկեց եւ Մօրինան թեւերուն մէջ առնելով փութայ խոստացուած վարձատրութիւնը ստանալու։

Երբ Միքամօ դուռը զարկաւ, ներսէն երկու խապտ ձայն զայրոյթով դոչեցին.

—Ի՞նչ է... ինչ կայ...

Այս հարցումներուն յաջորդից իրանցում մը, չարժում մը եւ թաւալուն տնակին դուռը բացուելով Պ. Տնօրէնին խառնակիռդոր ու կապուտցած դլուխը դուրս ելաւ։

Պօնբար անկողնէն ելած ատեն զեղծիկ չէր, մանաւանդ երբ դիշերը տիկին տնօրէնուհիին հետ գործի վրայ խօսած ըլլար։

Աչքին մէկը ուռեցեր էր եւ դէմքին վրայ երկու ճանկրթուածքներ կային, մին քթին եւ միւսը այտին վրայ։

—Ի՞նչ կայ, ըսաւ։

Ցետոյ խորոված հացը եւ կաթով սուրճի գաւաթները տեսնելով՝ ըսաւ.

—Վա՛յ, տղաքս, ադ ի՞նչ աղուոր բան է... կ'երեւնայ որ գործը կարգին էր։

—Կարգին է, կարգին է, կրկնեց Մօրինա սրտնեղած կերպով մը, բայց կարգին դնողը դուք չէք ա՛։ Ես ըսի որ ձեզ արթնցնեն։ Գործը ինքնիրեն չի կատարուիր եւ չատոնց է որ սկսած ըլլալ էինք։

Մօրինա միշտ համարձակ կը խօսէր եւ տնօրէնը սովորաբար չէր համարձակեր անոր պատասխանելու։

Իրաւ է որ քթին տակէն բաներ մը մռնչաց, բայց չուտ մը հաղուեցաւ։

Իրմէ ետքը դուրս ելաւ տիկին Պօնբար, քիթը բերանը թռռմրտկած, աչքերը ուռած, երեսին ու վիզին վրայ ժիւլի հետ խօսակցութեան հետքերը դրոշմուած։

Տնօրէնուհին այս վիճակին մէջ պարզապէս գարշելի էր։ Թունալի նայուածք մը ձգեց Մօրինայի վրայ, բայց Մօրինա բանի տեղ չդրաւ զայն։ Չէ՞ մի որ ինքը երիտասարդ ու թարմ էր, եւ կը հասկնար որ Պօնբարի կինը կը նախանձէր իրմէ։

Քառորդ մը ետքը ամէն մարդ սկսաւ աչքատիլ բայի հրէշէն, եւ տաղտկալուտ մը կանգնուեցաւ։

Վարպետը դեղեցիկ չէր։ Շատ աղերը պատռտած էին։ Սակայն ոսկորները նետած կարդ մը պատկերակային, որոնք խել մը ուժի արտայայտութիւններ կը ներկայացնէին։ Մինչեւ անգամ հանդիսականները սոսկալիեցնելու համար, կատաղի անասունի ներու ամբողջ հաւաքածոյ մը նկարուած էր. բայց կ'երեւնար որ Պօնբարի խումբը, անօթութեան օրերուն, զանազան ամէնուն ալ կերեր էր, վասն զի տաղտուարին մէջ կատաղի անասունի հետքի իսկ չկար։

Այդ գազանները պատկերին վրայ միայն գոյութիւն ունէին։

Միքամօ եւ միւս դերասանները պզտիկ սայլակներով գացին փայտի փունջ ժողովելու. իսկ երկու կիները Պօնբարի կ'օգնէին մէջտեղի ցիրը կանգնելու։ Կէս օրին ամէն բան աւարտած էր. ձիերը կերեր ու մարսեր էին իրենց հաճարը որու չնորհիւ հասարակութեան առջեւ վազելու եւ ձիավարժական զանազան փորձեր ընելու ուժ պիտի ստանային։

Կէս օրէն երկու ժամ ետքը խումբին անդամները իրենց ներկայացումի զգեստներն հագան ու ցոյցը սկսաւ։

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ»
1893
Երևան (Հ. Տ.)
20 » (Ս. Տ.)
Տ. Բ. Հ. Ռ-ԱՅԱՆ 1843
Փոստային Հեռագիր 1312 Պիկադիլլի 25
Ընդհ. Փակոց 1311, Լոնդոն 8
Հեռագիր
գր. կ. օր Ցիտրոն:
Հեռ. Օր 4 39

ՏԱՂԱՐԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

ՀՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ

Տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման նախարարության հանրային տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի վարչության պետ Ռուստամ Ռուստամյանի ներկայացմամբ՝ Հունաստանի Հանրապետության Կենտրոնական Մակեդոնիայի շրջանի Սերես նահանգի նահանգապետ Ստավրոս Կալաֆատիսի գլխավորությամբ պատվիրակությունը 2019 թվականի հոկտեմբերի 7-ին մեկնարկած այցի շրջանակներում հոկտեմբերի 8-ին հանդիպում է ունեցել Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման նախարար Սուրեն Պապիկյանի հետ:

Հանդիպմանը մասնակցել են նաև Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման նախարարության, Հունաստանի Հանրապետության դեսպանության, Հայաստանի Հանրապետության Գյումրի համայնքի ղեկավարի, Հունաստանի Հանրապետության Սերես նահանգի ներկայացուցիչները:

Նախարար Սուրեն Պապիկյանը ողջունել է հյուրերի այցը՝ նշելով, որ Հայաստանի Հանրապետության և Հունաստանի Հանրապետության միջև հարաբերությունները ունեն ավանդական բնույթ, և հանդիպումը հնարավորություն կտա ամրապնդելու երկկողմ համագործակցությունը:

Նախարարը ներկայացրել է Հայաստանի Հանրապետությունում իրականացվող տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման ոլորտի բարեփոխումները՝ նշելով, որ դրանք ուղղված են համայնքների ֆինանսական կայունության ապահովմանը, համայնքային ծառայությունների մատուցման որակի բարելավմանը, ինչպես նաև համայնքների զարգացման ռազմավարական ծրագրերի մշակման գործընթացներին:

Ստավրոս Կալաֆատիսը ներկայացրել է Հունաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման համակարգը, ինչպես նաև Սերես նահանգի սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրերը:

Կողմերը հավաստիացրել են, որ Հայաստանի Հանրապետության և Հունաստանի Հանրապետության միջև հարաբերությունները ունեն ավանդական բնույթ, և հանդիպումը հնարավորություն կտա ամրապնդելու երկկողմ համագործակցությունը:

Նախարար Սուրեն Պապիկյան

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ՃԱՄԲՈՐԴՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔԱՄԵԱՅ ԹԻՒ 7 ԲԱՑԱՌԻԿ ՍԱԿԱՑՈՑՑ

Գործադրելի 1895 մայիս 7/19 ից

Երթ ու դարձի խիստ զեղչեալ գնով տոմսեր առնուազն 5 հոգիէ բաղկացեալ ընտանիքներու համար

Ա. Մէյն կիրակի օրուան համար
Մէջիտիէն 20 դրուչէն

Հայտար փաշային մարդ գլուխ

	Ա. կարգ	Բ. կարգ	Գ. կարգ
Թուզլա	20	15	10
Կէպզէ	20	15	10
Հէրէքէ	30	20	15
Իզմիտ	40	30	20

Բ. երեք օրուան համար

Հայտար փաշային

	Ա. կարգ	Բ. կարգ
Պիլէճիք	140	90
Լոկմիշէմիր	190	100

Սոյն սակացոյցի գիները չատ զեղչուած ըլլալով՝ տոմսակները բացարձակապես անձնական են։ Եթէ հաստատուի որ տոմսակը ուրիշի մը տրուած է, ընկերութիւնը իրաւունք պիտի ունենայ զայն եւ առնելու եւ միանգամայն ընդհանուր կանոնագրին տրամադրած տուգանքը պահանջելու։

Այս տոմսերը կը ծախուին միմիայն կամուրջի եւ Հայտար-Բաչայի կայարանին կից։

Կը խնդրուի որ ճամբորդները իրենց տոմսակներն առնուազն 24 ժամ առաջ գնեն, որպէսզի կարենան տեղ գտնել։

Ամէն լեզուէ
ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ
ՄԱՀԱԶԴ
ՀՐԱՒԻՐԱԳԻՐՔ
ԱՑՑԱՔԱՐՏ
ԴԻՐՔ
ԱՆԿԵՐ
ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ
Հասունցատցակ
ՆԱՄԱԿԱԳԼՈՒԻԿ
ՏՈՄՈՍԻ
ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՏՊԱՐԱՆ
Տպարանը բաց է ամէն օր մինչեւ գիշերուան ժամ 3, ինչպէս նաեւ կիրակի եւ տօն օրերը.

ՃԼՊԻՒԼ ՊԼՕՓ

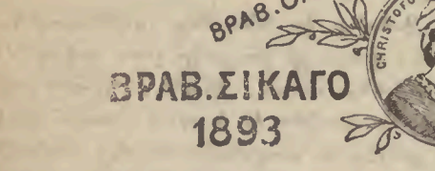

Ամենեն թեթեւ եւ ամենեն հասովը

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Տ. Կ. Հիւնքեարպէյէնտի իւր բնակարանը փոխադրած է Բերա, Պայրամ փողոց, թիւ 29, ուր ըստ առաջնոյն հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր, ժամ 8էն մինչեւ 10 (ըստ Թրքաց)։

ՎԱՃԱՌԱՍՏՈՒՆ

ԳԱՐՄԱՆ ՍՊԻՏԱԿ ՓՈՂՈՑ

Կը փութամ ծանուցանել արդոյ չաճախորդներուս թէ Գալաթիոյ Պալիի «Երկթուղի»(շմենտֆեր) նշանակուած հանրածանօթ վաճառատունս վերջերս գոցած եւ անոր փոխարէն ուրիշ մը բացած եմ Ձերմակ Գամփռ անուան ներքեւ, Սուլթան Համամ, Եէնի-Համի փողոց Թիւ 3։

Այս առթիւ ներողամիտ բերել ազնուական իմ բազմաքանակ մերքերներ առիթակ պաստառներու (խումաշ) բամպագէկ, բրդէ եւ մետաքսէ. այս վերջիններէն, ի միջի այլոց, սաթէն լիւֆա, տանճան գիւրա, պղպաս, մուարէ, արմիւր, փողոնեզ, տաւասէ, բէնկալեն, բոճա, բլիւճ, էրեփ տը Նիւճ եւ այլն եւ այլն, Նաեւ զանազան տպաժոններ (պասմա) տուգի եւ կէս տուգի համար առիթակ սեռակ մեռակ սեռ չալեր, եւ օժիտի համար ալ հերմակ կտաւ։

Մէկ խօսքով ամէն ճաշակ գոհացընելու հոգ տարուած է։ Ազդանքներու նկատմամբ տեսակներու Զանազանութիւն, Գեղեցկութիւն, Դիմացկունութիւն եւ գներու Ջափաւորութիւն, ինչպէս միշտ հիմս, ասկէ ետեւ ալ վաճառատան սկզբունքը պիտի մնան։

ՄԱՐՏԻԿ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՍԱԿԱՒԻ ՊԼՕՓ

Ամ ԴՆԷՆ ընտիրեւ ամենէն համովը

ԱԲԵՂԱԶԱԳ

Տիար Ը.

Ան եղաձագն 1867-1869 ի Կիլիկիա եւ յեգիպտոս կը լափառի եւ ի Զէյթուն կը դասախօսէ։

Գին 40 փարա

ANCRE ԱՆՓՐԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՍԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՄՆԷՆ ՀԻՆԸ, ԱՄՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԱԻՈՒԸ

ԵՒ ԱՄՆԷՆ ՑԱՐԱՁՈՒՄՆԸ

Տրաքտատուրքեանէ կրամագլուխ ֆրանք 6126 միլիոնէ ևքսիսնի 83 վճարեալ գումար 180 միլիոն

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Գլխ. կոմս Իտալ Զիչի, կայս. եւ արք. խորհրդական, նախագահ
» Բօռլօֆ Հոյոս դեր-Նախագահ.
» Եոզէֆ Հոյոս կայս. եւ արք. խորհրդական
» Քօլօման Նաքօ » » » »
» Անթուան Բրօքէշ ա'Օսթէն
Քէօռօր Բօնցէն
Ժան ար Վէնինկ-Ինկէնհայմ.

Կառավարութեան ֆօխտ

Գ. ՃԱՆ ՔՄԻՒՐ. Կայս. եւ արք. Հիւպատոս Ռահուճ խորհրդական
Ընդ. գործակալ ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

Տնօրէնութիւն. Բերա, Թիւնէլի Հրապարակ. Սառափոդուի տուն

Սեղանաւոր Ընկերութեան «Գ. Օ. ԱՆՓՐ»

SANTAL SALOLÉ LACROIX

ԳԱԼԲԱԻԻՆԵՐԸ

Մի-լաւչն գործարանի հիւանդութեանց դէմ գործածուող հակամեխիչ դեղերուն ամէնէն ազդուն եւ ամենալաւ իրացնելին է։

Վաճառատեղին՝ դեղարան Լագռուա, 76, Շաթօ-տօ փողոց. Բարիզ.

Կր ծախուի ամէն դեղավաճառաց քով

ԹԹՆԹՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՈՒԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Հիմնեալ 1828

Հաստատեալ ի Բարիզ իր կեդրոնատեղին, Պանճ Փողոց, թիւ 15

Դրամագլուխ	ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000

Ի Կ. Պոլիս, Ընկերութեան դրամատունը՝ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՆ.

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Քայաէլեան, մասնաւոր անօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Քարաքէօյի հրապարակը, Եէնի-Խան, առաջին յարկ։

Երաշխաւորութիւնք «ԻՒՆԻՕՆ»ի կենաց ճիւղին ՖՐԱՆՔ 118 ՄԻԼԻՈՆ.

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՈՔԹԷՕՐ Ս. ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՍՆԱՖՈՑԻՔ

(ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ե'ԱՄԻՆ 1852)

Կը ծանուցանեն արդոյ հասարակութեան թէ փակելով Պալոյ (Պահչէ-Գարա) աուէնն, վերջապէս հաստատուած են իրենց Բերայի մասնաճիւղը Թիւ 396 Մեծ Փողոց (Եանիի գարեջրատան վրայի յարկը՝ ճիշդ Զուպուքճեան կոնտրավաճառատեղին) եւ քան առաջնոյն նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենահասարակ ցաւեր անյոյս դատուած ակռաներէն մեկ աեզաւոյն վայրկեանէն կը լծկանեն. ցաւազրկեն եւ բուժուած վերադարձնեն։

Գործիքին չաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը Թիւ 1 Արքասէյի փողոց, ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։

Թիւ 396 Մեծ Փողոց Բերա. Թիւ 1 Արքասէյի փողոց Գալաթիա

Ա.ՅԷՐԻ ՍԱԼՍԱԲԱՐԻԼԼԱ

արեան մեծագոյն մաքրիչ ու զօրացուցիչ եւ ուժերու կազդուրիչ

Ամէն տեսակ այտուցքներ կ'անհետացընէ, մորթի վերքերը կը բուժէ, սպառած ոյժս կը վերանորոգէ եւ հիւանդութեան բոլոր տարրերը կը վանէ։ Անոնք որ անմարսողութեան, ընդհանուր ախտութեան կամ սպասկանալ արիւնէ առաջ եկած ո եւ է տկարութիւն ունին, Այէրի Սալսաբարիլլա գործածելու են։ Տկարին ուժ կուտայ եւ ընդհանուր մարմինը կը զօրացնէ։ Կերակուրները մարսելի կ'ընէ։

Ա.ՅԷՐԻ ՍԱԼՍԱԲԱՐԻԼԼԱՆ

մեծագոյն վարձատրութեանց արժանացած է աշխարհի մեծ ցուցահանդէսներուն մէջ։

Կը գտնուի դեղագործներու եւ դեղավաճառաց քով։ Ընդհանուր մթերանոց Տր. Այէրի դեղերուն Գ. Լամ. Բարնայի անգլիական վաճառատունը, 97, 97, Եիւքսէք Գալտըրըմ, Վոյվոտա պահականոցին մօտ։

ՍԻՆԿԵՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ամենամեծ Յաղթանակը

ՇԱՀԱԾ Է ՇԻՓԱԿՈՑԻ ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

Բոլոր ազխարհի հանդէպ՝ Սինկերի կարի մեքենայից գերազանցութիւնը եւ իր օրինակաց իւրաքանչիւրին մասնաւոր արժանիքը ապացուցանելու համար, նորա այլազան ընտանեկան եւ արհեստական մեքենայից գլխաւորները,

54 ՎԿԱՑԱԿԱՆ

կեղծեռեց զգուշացէք

Ճշմարիտ Սինկերի կարի մեքենայից իւրաքանչիւրը վրայ, անպատճառ աստղ գծեալ յատկանիշը կը գտնուի։

Սոյն մեքենայք ի գործ եւ ի գաւառս, Միւսիւլմանկեր ի կողմանէ հաստատել մերքերնոցա միայն կր վաճառուին, են հետեւեալք։

1. Ի Ղալաթիա, Թիւնէլ փողոց, Սինկէր խան. 2. Ի Ղալաթիա, Գարակէօյի դպրոցին դիմաց. 4. Գալիս, Գաղը Ալի ճաուշխի թիւ 11։ Վոյվոտա փողոց Թրամվայի կայարանի դիմաց թիւ 120. 3. Բերա կայարանի դիմաց. 4. Գալիս, Գաղը Ալի ճաուշխի թիւ 11։

ՄԵԾ ՁՄԵՌԱՍՏՈՒՆ ՆՈՐԵԼՈՒԿՆԵՐՈՒ

ԳԼԽԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀՍԿՅՈՑՔԼՕ

Սեաւկյօղ, եկեղի ճաուի փողոց, Զիլեֆ-Խազարի մօտ, թիւ 31, 33, 35

Գ. Գլխաւորէս Հաճօրուզօի Նորաձեւութեանց վաճառատունը, որ դիրքը հանչցուի իր մասնաւոր նշանակէն, զոր մայրաքաղաքին լաւագոյն յաջողութեամբ

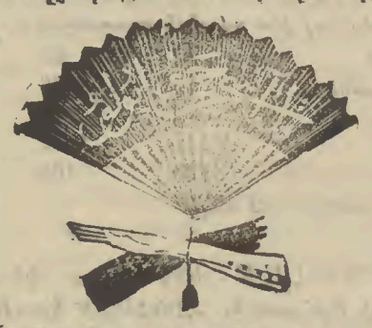

բազմաթիւ հայ ընտանիքներ գնահատած կը գտնեն, մեծ համբաւ վաստակած է թէ ապրանքներու ընտրութեան մասին ցոյց տալով նորէրթ ու գեղեցիկ ճաշակին եւ թէ գիներուն փաւորութեան համար, եւ կարող է իր բոլոր թիւ չաճախորդները գոհացնել, վասն զի ան կի եւ չարատեւ հաղորդակցութեան մէջ ըլլալու առանց միջնորդի, Եւրոպայի ամենէն կարեւոր գործարաններուն հետ, (եւ մինչեւ իսկ իր անձին ալ գործարանապետներու մեծ մասին բնակման ըլլալով), կը յաջողի իր ապրանքները գնել մեծ քանակութեամբ, կարելի եղածին չափ աժան եւ լաւագոյն պայմանով, վասն զի թէ՛ մեծ եւ թէ՛ փոքր քանակութեամբ չատ ապրանք իր ծախքի կանոնով Բարիզի մեծամասնակ վաճառող տուներու գիներուն չափ նուազ սահմանած է, մինչդեռ մեր քաղքին վաճառականներէն չատերը Լրնց ապրանքները այդ տուներէն կը գնեն։ Հետեւաբար չատ արդարացի է այն գոհունակութիւնը զոր պատուարժան հասարակութիւնը կը շնորհէ այս տան, որ իր ժամանակին նախ նորելուկներու չքեղ սիրելքը ամրոզչելով՝ ի վաճառ դրած է մեծ գումարներ ու տեսակ տեսակ՝

Ժապաւէններ եւ զանազան փեսուարներ, ֆանթէզի արտզելք զարդանքներ, օժիտի համար ձերմակ ասղնագործութիւններ, զանազան ժանեակներ եւ ժապաւէններ, կարնէթիլի համար մետաքսեղէններ, վիզարիով սպիլ (հատ բիւրէ) եւ զանազան տեսակ գոյկպոյի բլուզներ, ձեռնոցներ, գարներ, աննման ձեւով փօրսէներ (մուֆխոյիր կոչուած համարատու ֆրանկներ առուչահատութիւններ, իր չինած հովանոցները, ֆանէլաներ, գուլպա եր, բնակներ, չապիկներ, փողպատներ, ֆրանսական մետասրելէ ... կրկերներ ափոցներ ու անձեռոցներ, զանազան ասատուրներ եւ այլն, եւ ... գլխարկներու համար ամէն տեսակ նկիթեր, ինչպէս փեսուր, հկերք, ... փոշ, եւ այլն, եւ կարգ մը ուրիշ նկիթեր, որոց տեսակի աշնուտի ... ու գին բու ժամանութիւնն անմրցելի եւ իրաւամբ ապրանքի են հասարակութեան։

THE PATRIOTIC

ԲԱԴՐԻՕՏԻՔ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԸՆԴՈՒԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Հիմնուած ի Տրպիզոն 1824 ին

Դրամագլուխ 1,500,000 անգլ. ոսկի
Տարեկան բաւական քան 200,000

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ.— Վճասները կը վճարուին փութով եւ առատաձեռնութեամբ

Ընդհանուր գործակալ ՊԼՕՓԸՐ եւ ԼՏՈՒԱՐՏ
Գալաթիա, Գահչէ-գարու, Խանէ

Դեր գործակալ ՄԻՀՐԱՆ ՍԱՐԳԵԱՆ
8, Համիտիէ ճատեսի Սեմտպոյ

ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԻԱՆ
Իպրէյ խան, Ղալաթիա

K·O·N·I·A·K

ΑΔΕΛΦΩΝ Μ. ΜΠΑΡΜΠΑΡΕΣΟΥ

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

Այս տունը, որ կը չարունակուի որդւոց յորդի, հիմնուած է 1840ին։ Այս քոնեաքը չոր խաղողի զուտ ու անարատ արտադրութիւնն է, զոր կ'ներաչխաւորեն երկար փորձերը, քոնեակին հնութիւնը եւ այն պաշտօնական մրցանակները, որոց արժանացած է 1875 ի եւ 1888 ի Յունական յուցահանդէսներուն, 1889 ի Բարիզի յուցահանդէսին եւ 1893 ի Շիք ակոյ յուցահանդէսին մէջ։

Տեղեկութեանց համար դիմել Բիրէա գործարանատէրերուն կամ անոնց ներկայացուցիչներուն.